

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 5. De Specialibus Vitæ Purgativæ tentationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

ne agitur, ne ex omni parte virtutibus splendent in elatione subievetur: ut, dum in se parvum quid reprehensibile videtur, tamen hoc subiugare non valet, nequaquam sibi, sed Antagonistam victoriam tribuat in his, qua subicere fortiter valet. Quia hoc agitur, ut ad virtutem mens proficiens iustitia sua, non infirmitate roboretur; & inde verius in bonis luceat, & etiam nolentem parva reprehensibilia humiliter obscurant. Et bene, cum Istraëlitico Populo percepta Promissionis terra videretur, Ephraim Tribus Chananaeus gentis Populus non visus, sed factus est tribularius. Rectè autem tribularius dicitur, quia hoc ipsum vitium, quod subigere non possunt, usum nostre utilitatis humiliter retorquemus, ut eò de se non summus vilia sentiat, quò suis viribus etiam parva, qua non expugnat. Unde & bene rursus scriptum est: Haec Gentes, quas Dominus dereliquit, ut erudiret in eis Istraëlitam, hoc namque quaedam minima vitia retinentur, ut sese negligentio sollicitam in certamine semper exerceat, & eo die victoria non superbiat, quo vivere in se hostes conspexit, à quibus huc vincit formidat. 3. Ut, si quis in tentatione luctatione se advertat, animis non concidat, sed potius salubrem luctationem certæ l. 3. c. 6. de imit. Christi doctrinam, consiliumque sequatur. Certa tanquam bonus miles, & si interdum ex fugate corruis, resume vires fortiores prioribus, confidens de auxiliari gratia mea; nam, ut rectè advertit S. Gregorius in Evang. Sicut Dux in prælio plus eum Militem diligens fugam reversus hostem fortiter petit, quàm illum, qui post tergum præbuit; sic DEVS sepe illos plus amat, qui post perferentius illi servierunt, quàm qui peccato mortali commissio, tepidos se in eius servitio exhibuerunt.

§. V.

De specialibus viæ purgatiivæ tentationibus

I. Ea, quæ priori §. dicta sunt, ad victoriam tantum in genere præcipue pertinent; quia verò non prodest militi ad pugnam alacriter simul & feliciter peragendam, si hostem, cum quo ipse potissimum pugnare debet, nesciat, ideo juvabit quoque, si tentationes, quæ in viam purgativam incedunt, magis molestæ sunt, breviter

ferantur, & quâ ratione iisdem occurrendum sit, succinctè ostendatur.

II. Prima ergo tentatio viæ purgativæ infesta est *nimis in penitentia agenda fervor*; qui tum ex timore supplicii per peccata præterita promeriti; tum ex desiderio veniæ per opera cum cruciatu conjuncta obtinendæ; tum ex Sanctorum exemplis consideratis oritur. Cui proin tentationi occurrendum 1. Demonstrando, neminem sine Duce iter penitentiaæ securè decurrere, uti ex multorum ruinis patet. 2. In memoriam revocando verissimam illam Salomonis sententiam Prov. 19. *Qui festinus est pedibus, ostendit.* 3. Evellendo fiduciam vanam, quâ putant ejusmodi Tentati, penitentiam, quæ donum DEI est, propriis viribus se obrinere posse. 4. Ostendendo, DEVM cor potius & affectum, quàm opus intueri, & magis obedientiam, quàm victimas exigere: virtutem sine prudentia & discretione umbram potius, quàm veritatem virtutis continere &c.

III. Secunda tentatio sunt *Serpuli ex confessione orti*; quorum sicut diversa est radix, ita diversa quoque media sunt adhibenda. Nam 1. Si ex metu divini judicii oriuntur, spes de bonitate divina erit excitanda. 2. Si ex dubio de sufficienti dolore concepto; natura contritionis explicanda, firmulque ostendendum erit, quòd desiderium pauperum exaudiat Dominus, & præparationem cordis audiat auris ejus. Psal. 10. 3. Si ex pusillanimitate oriuntur, occurrendum erit, ostendendo periculum desperationis, si se non erigat: Spes de divina providentia instillanda: Humilitas suadenda: revocanda in memoriam sententia S. Bernardi l. de 7. miseric. dicentis: *Omnino, quantum in se est, parùm honorat eum, à quo vocatus est, quisquis servit ei in tristitia & rancore.* Item illa S. Augustini in Psal. 38. *In libro tuo omnes scribentur, non solum perfecti, sed etiam imperfecti. Non timeant imperfecti, solum proficiant.*

IV. Tertia tentatio oritur ex *voluptatum præteritarum memoria*: qualem S. Augustinus olim se expertum confessus est, dum à prioribus vanitatibus se assiduò vellicatum ait dicentibus: siccine nos in perpetuum deseret? contra quam tentationem præter ea, quæ supra de relapsu cavendo dicta sunt, optimum erit remedium, si ejusmodi vellicationes Patri
Spiri-

Spiritali maturè aperiantur, & sicut casta matrona nescit quidam respondet, aut in facie intuetur illum, à quo dicitur illius tentatur; sed quamprimum se ab eo propinquat, animum suum marito applicat, & versus illum se convertit, quàmque illi sponndit, fidelitatem novo promissio dat, nec multum cum eo altercatur, aut contendit; ita anima tentata non multum cum his voluptatibus in recondendo, aut contendendo se detineat, sed mox ad DEUM convertens, ei de novo fidelitatem promittat, & totam vitam amori eius consecret.

V. Quarta tentatio est horror difficultatù, quam vita emendatio affert; sic enim testatur pius Asceta l. 1. dicens: *Vnum est, quod multos à profectu & seruenti emendatione retrahit, horror difficultatis seu labor certaminis.* Ceterum mox medium subjungit dicens: *Enimvero illi magis præ ceteris proficiunt, qui ea, quæ sibi magis gravia & duriora sunt, viriliter vincere nituntur; nam ibi homo pius & gratiam meretur ampliorem, ubi magis seipsum cruciat in spiritu mortificat.* Ostendi præterea possunt gravitatorum commissorum, & virtutis perfectionis, & beatitudinis magnitudo & pulchritudo, pro quibus si laborum rito sperare poterit, sibi non minus, quàm olim Jacobus patriarchæ, omnes labores & difficultates breves & leves

§. VI.

De Terminò viæ purgativæ.

I. Non modicum solatium affert Viatori, si Viator decurrit, terminum se cursu ac labore suo constanti alio intelligit; quare ut Pœnitens quoque Anima nôrit, quod supremum viæ purgativæ terminum sit assecuta, quæque hæc breviter indicare placet.

II. S. Bonaventura in libello, quem parvum habet scriptum, de hoc termino agens, putat eum in læticia consistere, quæ ex tranquillitate & serenitate conscientie, quæ animus promptè sursum erigitur, consistere: *Incipit lætiam, via purgativa à stimulo conscientie, ac desinit in lætiam: exercetur in dolore, & consummatur in lætiam.* Verùm P. Hugo Roth peritissimus ille Ascetico